



De kerk is al sinds 2006 niet meer in gebruik als godshuis. En dat was niet voor het eerst: het duurde na de reformatie dertig jaar voordat Meedhuizen een eigen predikant kreeg. In 1968 werd de gemeente samengevoegd met die van Oterdum, Heveskes en Weiwerd, het jaar daarop fuseerde dat geheel met Farmsum. Meedhuizen ligt in de streek Fivelgo, waar vruchtbare grond overgaat in veengrond. Op de restanten van een wierde, het hoogste punt van dit dorp, staat de kerk. In een testament uit 1375 wordt deze met bijbehorende relieken voor het eerst genoemd. De omringende gracht is in de 19^e eeuw deels gedempt; aan oost- en zuidzijde is de gracht nog aanwezig. Het muurwerk van deze kerk is in de loop der eeuwen zo vaak onder handen genomen, dat er nauwelijks sporen uit de begintijd zijn.

Bouwhistorie

De kern van de kleine zaalkerk van Meedhuizen dateert nog uit de middeleeuwen. Zo blijkt uit de door lisenen gelede zijmuren en twee gedichte vensters in de oostwand. Mogelijk kwam het gebouw tot stand in de tweede helft van de 13^e eeuw. In 1703 werden de topgevels en de koepelgewelven wegens bouwvalligheid afgebroken. Aan de zuidzijde werd een steunbeer toegevoegd. De kerk bezit een klok die in 1659 in opdracht van Jonker Joachim Ripperda, dominee en kerkvoogden werd gegoten door de Lotharingse klokgieter Godfrid Baulard. De klok hing oorspronkelijk in een losse klokkenstoel, maar werd in 1803 overgebracht naar de nieuwe westtoren. In 1928 werd deze toren verhoogd en wegens ernstige verzakking opnieuw ommetseld. Op de ingesnoerde spits prijkt een windvaan met de wapens Rengers en Van der Noot ter herinnering aan Edzard Rengers van Farmsum (+1694) en zijn vrouw Catharine van der Noot (+1706).

Interieur

De eenvoudige preekstoel voor de oostwand dateert van rond 1700 en wordt geflankeerd door 19^e-eeuwse banken voor de avondmaalsviering. Voor de preekstoel staat een 17^e-eeuwse avondmaaltafel met op de onderzijde van het tafelblad de namen van schilders (in 1854 en 1942). De kerk bezit een avondmaalsbeker met een voor Groningen unieke ingegraveerde voorstelling van de heilige Laurentius als diaken, met een rooster en een palmtak. De figuur wordt door een bijschrift nader gespecificeerd: S. Lowwerens. Deze expliciet katholieke voorstelling werd een eeuw na de Reformatie aangebracht, terwijl de protestanten de heiligenverering principieel afwezen. Kennelijk werd Laurentius in Meedhuizen nog altijd beschouwd als de patroon van het dorp en was zijn 'aanwezigheid' bij het avondmaal niet bezwaarlijk. Onder de preekstoel ligt een gebeeldhouwde grafzerk voor ds. Jacobus Ringels, die in 1742 op 41-jarige leeftijd overleed.

Orgel

Het orgel op de tribune voor de westwand werd in 1906 tot stand gebracht door de toen nog onervaren Noordwolder orgelbouwer en herbergier Marten Eertman. Het instrument is eigenlijk veel te groot voor de kerk, zodat de twee grootste pijpen door de orgelkast en de zoldering heen steken.

Reuzenskeletten

Toen in 1896 een deel van de muur instortte, kwamen uit de vulling tussen de binnen- en de buitenmantel drie menselijke skeletten tevoorschijn, die er in staande houding waren ingemetseld. Volgens de lokale overlevering verklaarde de hevig geschrokken koster hierbij: "t Wazzen reuzen, want ik heb nog nooit zoks groote menschen en geraamten zain!" De geraamten werden herbegraven op het kerkhof. Bij een restauratie in 2010 bleek ook de oude steunbeer hol te zijn; daarin werden eveneens skeletten en knekels gevonden. De steunbeer is daarna weer dichtgemetseld. Als gevolg van de ontkerkelijking en de oprukkende industrialisatie in het gebied rondom Delfzijl liep de kerkgang sinds de jaren zestig in Meedhuizen sterk terug. In 1969 werd de gemeente samengevoegd met Farmsum, waarvan het in 1624 juist was afgesplitst. In 2010 werd de kerk verbouwd tot een multifunctioneel centrum en in 2017 volgde de overdracht aan de Stichting Oude Groninger Kerken.

© Gebaseerd op tekst van Justin Kroese (ODE: 50-jarig jubileum van SOGK 2019), aangevuld met informatie van Peter Hoffer.

© SOGK 2021, herziene versie